

ALVØEN SKOLE

HANDLINGSPLAN FOR SYSTEMATISK ARBEID MED ELEVENES SKOLEMILJØ

Medborgerkompetanse og sosialt medansvar

Sosiale mål

Mobbeforebyggende arbeid

Aktivitetsplikt, avdekking og prosedyrer

Innledning

Alvøen skole skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø der den enkelte elev skal oppleve trygghet og sosial tilhørighet.

Vi vet at et godt og inkluderende læringsmiljø bidrar til positiv læring og utvikling for den enkelte elev. Det er de voksne som har hovedansvaret for det sosiale fellesskapet på skolen. Vi vet også at barn som gjør ting sammen har lettere for å utvikle fellesskap og involvere seg på ulike sosiale arenaer.

Elevens identitet og selvbylde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Sosial læring skjer både i undervisningen og i alle andre aktiviteter i skolens regi. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen (Læreplanen kunnskapsløftet 2020 – Overordnet del).

Elevene skal kunne delta aktivt i samhandling med andre. De skal kunne lytte til, være i dialog med og yte noe for andre og medvirke til gode fellesskap. Elevene og hjemmet har også et ansvar for å bidra til et godt fellesskap og miljø.

Alvøen skole tar barnas opplevelser på alvor og vi retter vår oppmerksomhet mot det positive som bor i den enkelte. De voksne på skolen er viktige rollemodeller som setter tydelige grenser. Et godt og inkluderende læringsmiljø bidrar til positiv læring og er avgjørende for å forebygge og redusere mobbing.

Alvøen skoles handlingsplan for elevenes psykososiale miljø skal synliggjøre hvordan vi arbeider for å oppfylle kravene i **Opplæringsloven Kap 12 (sist endret 1.8.2024)**

Planen er revidert 20.8.2024

Alvøen skole

.....	1
ALVØEN SKOLE	1
HANDLINGSPLAN FOR SYSTEMATISK ARBEID MED ELEVENES SKOLEMILJØ.....	1
Innledning	2
Formål	4
Omfang og virkeområde	4
Ansvar	4
Begrepsavklaringer / definisjoner	5
Forebygging og holdningsskapende arbeid	6
Tiltak som reduserer risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.	6
Forebyggende arbeid på skolenivå	8
Forebyggende tiltak på klasse/trinn	10
Metoder og rutiner for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger	10
<i>SKJERPET AKTIVITETSPLIKT</i>	11
Dokumentasjonsplikt	11
Tiltak og rutiner for problemløsning.....	11
<i>Relasjon ansatt skole – klasse</i>	11
<i>Relasjon elev – elev</i>	12
<i>Relasjon ansatt skole – foresatte</i>	12
Prosedyrer for arbeid i etterkant – organisasjonsnivå	12
Vedlegg 1.....	14

Formål

For å nå skolens overordnede mål må alle ansatte, elever, foresatte og andre med tilknytning til skolen arbeide for å fremme et godt læringsmiljø der den enkelte elev kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet. Formålet med denne planen er å systematisere skolens arbeid for å:

- Sikre elevenes rett til et trygt og godt psykososialt skolemiljø (jf. Oppl.l. §12-2)
- Forebygge, avdekke, stoppe og følge opp krenkelser og mobbing (jf. Oppl. §12-3, §12-4)

Omfang og virkeområde

Reglene i opplæringslovens kapittel 12 gjelder for elevene i skoletiden, elever i skolefritidsordningen og på leksehjelpordningen. Forhold utenfor skolen kan likevel ha betydning, eks. når aktiviteter skjer utenfor skolens områder og på skolens digitale plattformer.

Retten til et trygt og godt skolemiljø

- *Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring (Oppl.l. §12-2).*

Dette omfatter både det fysiske og psykososiale miljøet. Det betyr at skolemiljøet skal ha en positiv virkning for elevene i skolen. Det er elevens opplevelse av å ha det trygt og godt som danner premiss for arbeidet med enkeltelever og deres skolemiljø.

Ansvar

Opplæringslovens § 12- 3 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

- Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.
- Skolen skal forebygge brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helse, trivselen og læringa til elevane.

Aktivitetsplikt for å sikre at alle elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom en får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeier i alvorlege tilfeller.

Ved mistanke om eller kunnskap om at en elev ikke har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt. Hva som er best for elevene, skal være eit grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a. Hvilket problem tiltakene skal løse
- b. Hvilke tiltak skolen har planlagt
- c. Når tiltakene skal gjennomføres
- d. Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
- e. Når tiltakene skal evalueres.

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten.

Begrepsavklaringer / definisjoner

Psykososialt miljø:

Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det psykososiale miljøet handler også om elevenes opplevelse av læringssituasjonen.

Det psykososiale miljøet bestemmes av samhandlingen og kommunikasjonen mellom alle som oppholder seg i skolen og blir til i samspillet mellom eleven, andre elever i klassen, elever i andre klasser, de ansatte og alle som har en befatning med skolen som foreldre, skoleeier og lokalt kultur- og næringsliv.

Krenkende atferd:

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse for alle former for atferd som tilsiktet eller ikke tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk.

Mobbing, vold, diskriminering og rasisme, hører inn under hva krenkende atferd er. Men krenkende atferd kan også være enkeltstående handlinger, eller enkeltstående ytringer om for eksempel utseende eller funksjonshemninger.

Mobbing:

Vi definerer mobbing på følgende måte: (utvidet begrep 2023)

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.

En person blir mobbet når han eller hun, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer. Det er en negativ eller aggressiv handling når noen med vilje påfører en annen person skade eller smerte – ved fysisk kontakt, ved ord eller på andre måter. For å kunne bruke betegnelsen mobbing skal det også være en viss ubalanse i makt- og styrkeforholdet; den som blir utsatt for de negative handlingene, har vanskelig for å forsvare seg og er noe hjelpeløs overfor den eller de som plager ham eller henne.

Forebygging og holdningsskapende arbeid

Tiltak som reduserer risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger.

- Medborgerkompetanse og sosialt medansvar omfatter både kunnskap, holdninger og handlinger.
- Vi er alle en del av et fellesskap, enten hjemme, på skolen eller ute i samfunnet. Elevene skal være delaktige i det som skjer og være bevisste på at de betyr noe for andre og at de skal medvirke til et godt fellesskap.
- Vi ønsker aktive elever som er engasjerte og som ser nytten av å bety noe for andre og som setter "oss og vi" i fokus. På denne måten kan hver enkelt være med å bidra til et trygt, godt og inkluderende læringsmiljø der alle trives og har det bra. Samtidig utvikler de seg til å bli gode medborgere i samfunnet.

Kontinuerlig og systematisk arbeid

Alvøen skole og det systematiske arbeidet for å sikre elevene et godt psykososialt miljø

Forebyggende tiltak på systemnivå

TIDSPUNKT	HVA	ANSVARLIG
August	Gjennomgang av handlingsplan i personalet. Gjennomgang av opplæringslovens kap. 12 Skolemiljøet til elevene Alle klasser gjennomgår skolens skoleregler og hva krenkelser og mobbing er. Henges i klasserommet. Gjennomgang av skolens tilsynsrutiner og plan Foreldremøter - ta del i det forebyggende og holdningsskapende arbeidet ved å være gode voksne rollemodeller. Valg av elevrådsrepresentanter og valg av elevrepresentanter til SMU Elevsamtaler starter opp Valg av TL Oppstart timen LIVET - plan for halvåret	Ledelsen Ledelsen/ kontaktlærere Kontaktlærer TL- ansvarlige/kontaktlærere Kontaktlærer
September	Utarbeide sosial årsplan på hvert trinn Gjennomgang handlingsplan for elevenes psykososiale miljø (Elevråd, FAU, SMU) Møte i SU/SMU	Trinn Rektor Trinn
Oktober	Relasjonskartlegging/sosiometrisk måling (Øde øy, Garnnøste, Bussen). Diskutere resultater på team. Sette inn tiltak ved behov.	Team/kontaktlærere
November	Møte i SU/ SMU Utviklingssamtaler – gjennomgang av faglig og sosial utvikling	Rektor
Desember	Elevundersøkelsen (Udir)	Avdelingsleder 5.-7. trinn
Januar	Gjennomgang av skolereglene Valg av TL Timen LIVET - plan for halvåret	Kontaktlærer TL-ansvarlig/ kontaktlærer Kontaktlærer
Februar	Møte i SMU Brukerundersøkelse (foresatte) Resultater fra elevundersøkelsen presenteres i SMU, personalet og elevrådet. Dialogmøter (tidl. Kvalitetsoppf.) om skolemiljø og læring	Rektor Ledelsen/kontaktlærer
Mars	Relasjonskartlegging/sosiometrisk måling Evaluering nye tiltak	Team/ kontaktlærer
April	Olweusundersøkelse 4. - 7. trinn "sosiogram" - bussen eller øyen 3.trinn Utviklingssamtaler	Kontaktlærer

Mai	Revidering av Handlingsplan både i utviklingsgruppen og i personalet	Ledelsen/ Ped.utviklingsteam Trinn
Ukentlig	Elevsamtaler Klassens time/Timen livet	Kontaktlærer Kontaktlærer
Kontinuerlig	Fellessamling i gymsalen Vennsamling - gjennomføres første hele skoledag etter hver ferie. Fadderordning TL-programmet Helsesykepleier skal bidra aktivt til skolemiljøet ved blant annet å gjennomføre samtaler med enkeltelever. Elevrådsmøter ca. hver 3. uke Foreldremøter ved behov.	Trinn 5. trinn TL-ansvarlige Helsesykepleier, ledelsen Foreldrekontakter/kontaktlærer

Forebyggende arbeid på skolenivå

TIDSPUNKT	HVA	ANSVARLIG
August <i>Vennskap, trivsel og omsorg</i>	<p>Trivselsuke ved skolestart med særlig søkelys på samhold, fellesskap, trygghet og trivsel.</p> <p>Gjøre elever og ansatte kjent med skolens rutiner, nettvett og skoleregler. 1.trinn må bli kjent med skolen; skolebyggene, kontorer, lekeområder, o.l.</p> <p>Innhold i trivselsukene:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ «Sosiale lekser», eks. si en hyggelig ting, spille brettspill, si noe positivt til noen, "hemmelig venn", "hodejegeren". ▪ Relasjonsbygging og leker i klassen og på skolen. ▪ En tur i nærmiljøet som gjennomføres klassevis/trinnvis, eks. se hvor alle bor. <p>Vennsamling Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klassemiljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål (se plan for Smart oppvekst) Nytt vennbilde hvert år. Fysisk aktivitet og TL-leker med aldersblanding. Etablere fadderordning 1. og 5. trinn og fortsette fadderordning på de andre trinnene.</p>	<p>Ressursgruppen</p> <p>Trinn</p>
September <i>Omsorg, lytte til andre og si sin mening</i>	<p>Venne- og lekegrupper/lekepar i friminutter hos de yngste, obs på eventuelle "klikker" som bør brytes opp.</p> <p>Utfordre foresatte i foreldremøte på å planlegge sosiale aktiviteter for klassen.</p>	
Oktober <i>Respekt, mangfold og takknemlighet</i>	<p>Fellessamling FN Vennsamling etter høstferien Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klassemiljø (se egen plan for Smart oppvekst). Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål. Reiselivsmessen Flagg i gangen og i klasserom.</p>	<p>6. Trinn Ledelsen</p> <p>7. Trinn Ledelsen</p>

	TV-aksjonen Undervisning fra Helsesykepleier 2. trinn vold og overgrep	Helsesykepleier
November <i>Tålmodighet og utholdenhet</i>	FIFA-turnering for 6. og 7. trinn 4.trinn har lesestund for 1. -3.trinnselever	Elevråd 4.trinn
Desember <i>Omsorg/ Innsats for andre</i>	Juleverksted Innsats for andre. Gjøre gode gjerninger (syng for de eldre på Frieda Fasmer, gå Lucia på Rema1000). Redd Barna sin omvendte julekalender. Sosiale lekser. Faddersamarbeid i juletiden (juleverksted, båltur, eventyrlesning) 4. trinn inviterer førskolebarna.	Valgfritt Kontaktlærere Kontaktlærere
Januar <i>Ansvarsbevissthet og selvkontroll knyttet mot nettvett</i>	Vennsamling etter nyttår. Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klasse miljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål. Nettvett dag/uke skal arrangeres årlig, med oppfølging, diskusjoner og samtaler i klassene. (ytringsfrihet, digital mobbing, diverse nettvett-sider). Kople to trinn. Sjakkturnering 4.-5. trinn. Kontakt sjakkforbundet. Undervisning fra Helsesykepleier 6. trinn pubertet. 4.trinn har lesestund for 1. -3.trinnselever	Ledelsen 4. og 5. trinn 6. og 7. trinn 4.-5. trinn Helsesykepleier Kontaktlærer
Februar <i>Utholdenhet og samarbeid</i>	Vinteraktivitetsdag - Melde seg på ulike aktiviteter, reise til et sted med snø (tilpasset slik at alle kan delta) – dersom det er god økonomi. Søkelys på mangfold - internasjonal uke (samenes dag 6. februar, morsmålsdagen 21. februar). "Åpen skole" - trinnsamarbeid, utstillinger og aktiviteter. Undervisning fra Helsesykepleier 5. trinn: grupper for barn i to hjem.	Alle 6.trinn Alle Helsesykepleier
Mars <i>Omsorg, ansvarsbevissthet og takknemlighet</i>	Vennsamling etter vinterferien Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klasse miljø) Sett mål frem til neste vennsamling. Evaluer og sett nytt mål. Leirskole Innsats for andre; 1. trinn syng i/utenfor barnehagen 7. trinn ha opplegg for 3. trinn en hel dag. Inkludere elevene i planlegging og gjennomføring. Undervisning fra Helsesykepleier 5. trinn: psykologisk førstehjelp.	Ledelsen Alle Helsesykepleier 7.trinn
April <i>Ærlighet, mot og selvkontroll</i>	Regnefulle dager (5. trinn lager opplegg for 1.-4. trinn). Undervisning fra Helsesykepleier 3. trinn: helse og fysisk aktivitet. Vennsamling etter påskeferien Tema: Hvordan kan du bidra til et godt klasse miljø) Sett mål frem til neste vennsamling (se egen plan for Smart oppvekst). Evaluer og sett nytt mål.	Ressursgruppen 5.trinn Helsesykepleier Ledelsen
Mai <i>Selvkontroll, respekt, utholdenhet og samarbeid</i>	Fotballturnering Hoppetaukonkurranse Miljøvern (bossplukking) Fadder dager	Elevrådet Alle

Juni <i>Samarbeid og respekt</i>	Alvølekene Kanonballturnering Mesternes mester (SFO inviterer skolene i Laksevåg).	6. trinn
--	--	----------

Forebyggende tiltak på klasse/trinn

Hvert trinn skal hver måned/halvår ha søkelys på et begrep knyttet til sosial kompetanse. Se plan over. SMART-begreper. Temaet skal være utgangspunkt for aktiviteter, undervisningsopplegg, samtaler eller lignende minst to ganger i måneden.

Aktivitetsplikten

Metoder og rutiner for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger

Aktivitetsplikten er en sentral del av **kapittel 12 i opplæringsloven**, og gjelder for alle som er ansatt ved skolen og SFO. Den ansattes aktivitetsplikt inntreer når man får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Skolen skal dokumentere både tiltakene som settes inn (aktivitetsplan) og arbeidet som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Det er elevens egen opplevelse som avgjør når tiltaksplikten utløses og hvor lenge den varer. Skolens aktivitetsplikt, løper til eleven opplever at det er trygt og godt å være på skolen, og så lenge det finnes egnede tiltak som med rimelighet kan forventes satt inn.

Aktivitetsplikten omfatter:

- **å følge med**

Elever sier ikke nødvendigvis fra om at de ikke har det trygt og godt på skolen. Det stiller store krav til voksnes årvåkenhet. Alle ansatte skal aktivt følge med på om alle elevene har det trygt og godt på skolen.

- **å gripe inn**

Den voksne som først kommer inn i situasjonen griper inn og prøver å løse situasjonen der og da, og melder fra til kontaktlærer om situasjonen og hvordan den ble løst.

Hensikten med å gripe inn er å stanse uønskede handlinger så raskt som mulig for å unngå eller redusere fysiske og psykiske skader hos de involverte. Begge parter skal oppleve at de blir ivaretatt av trygge og tydelige voksne som viser omsorg og respekt, men som tar avstand fra handlingen og har tydelig forventning til endret atferd.

- **å varsle skoleleder**

Etter at den som arbeider ved skolen har undersøkt saken og kommet til at det er forhold som bør følges opp, skal rektor varsles. Rektor plikter å sikre at alle saker de blir varslet om, følges opp.

- **å undersøke ved mistanke**

Dersom den som jobber på skolen er i tvil om en elev har blitt utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal vedkommende gjøre noe. Plikt til å undersøke inntreer straks den ansatte får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Hvis undersøkelsen viser at dette er forhold som bør følges opp videre, skal rektor varsles.

- **sette inn egnede tiltak**

Skolens ledelse plikter å sikre at saker de blir varslet om, følges opp.

Skoleledelsen må foreta en konkret undersøkelse av de faktiske forholdene, bakgrunn for henstillingen, hva som har skjedd og hvem som er involvert i saken. På bakgrunn av disse undersøkelsene, kan det settes det inn tiltak mot enkeltelev eller mot en gruppe elever eller en klasse. Plikten til å sette inn tiltak varer til elevens rett til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt.

SKJERPET AKTIVITETSPLIKT

Dersom en ansatt får mistanke om eller kjennskap til at en annen ansatt utsetter en elev for krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, skal vedkommende straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeier, jmf. Oppl.l. §12-5

Dersom en i skoleledelsen står bak krenkelsene, skal skoleeier varsles direkte.

Dokumentasjonsplikt

Skolen skal lage en skriftlig plan (aktivitetsplan) når det skal gjøres tiltak i en sak. Eleven har rett til å bli hørt i saken, og til å uttale seg om hvilke tiltak som vil være til elevens beste.

I planen skal det komme frem:

- Hvilke problem tiltakene skal løse
- Hvilke tiltak skolen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som er ansvarlige for gjennomføringen av tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Bergensskolen har egen mal for dette.

Håndtering og sanksjoner

Tiltak og rutiner for problemløsning.

Når det gjelder sanksjoner skolen bruker overfor elever som utøver krenkende ord og handlinger vises det til felles skoleregler for Bergen kommune.

Relasjon ansatt skole – klasse

Den voksne ved Alvøen skole utøver tydelig ledelse på en slik måte at klassen/gruppen oppleves som et trygt sted for alle elevene. Vi er åpne for kontakt og er lydhør overfor tilbakemeldinger fra elevene. Vi lytter, følger opp og ser hver enkelt elev.

Vi jobber kontinuerlig med klassemiljøet. God klasseledelse bidrar til at det blir mindre mobbing, og indirekte ved at klassemiljøet blir bedre.

Tiltak:

Klasseverdier/trinnverdier (ikke for mange)

- Tydelig voksne som stiller krav
- Klare grenser og forventninger
- Klassens time

- Positive meldinger
- Bygge samhold/lag

Relasjon elev – elev

Elevene i klassen tar vare på hverandre og er opptatt av at alle har det trygt.

Det betyr at elevene har omsorg for hverandre, viser empati og at de gis ansvar, medbestemmelse og muligheter til samarbeid f. eks. gjennom:

- Klassemøter
- Klasseregler
- Hemmelig venn
- Felles opplevelser
- Dele klasser på tvers for å bryte mønster/vennegrupper
- Positive meldinger
- Fadderordning
- Elevrådsarbeid og arrangementer
- Lekegruppe
- Dialogkafé

Relasjon ansatt skole – foresatte

Relasjonen mellom den voksne og den enkelte elevs foresatte er preget av respekt, tillit og samarbeidsvilje.

Det betyr at det involverte personalet og foresatte har et åpent og vennlig forhold med tanke på elevens faglige og sosiale utvikling. For eksempel gjennom:

- Skolen tar foreldres henvendelse på alvor
- Størst mulig åpenhet og informasjon
- Foreldre vet mest om egne barn, bruk og respekter hverandres ekspertise
- Utviklingssamtaler
- Foreldremøter
- Vigilo-kommunikasjon
- Informasjon på ukeplan, hjemmeside, fellesskriv
- Samarbeid skole og FAU/SU
- Klassekontaktmøte ved behov

Prosedyrer for arbeid i etterkant – organisasjonsnivå

Problemløsning på individnivå og etterarbeid etter Oppl.l. Kap. 12-sak kan avdekke svakheter i systemet, som bør endres for å virke forebyggende. Det er derfor viktig at hver sak avsluttes med en evaluering der ledelse sammen med aktuelle parter drøfter hva en i organisasjonen kan lære av denne saken med tanke på å forebygge mobbing.

Prosedyrer for arbeid i etterkant – med søkelys på organisasjonen:

- Gjennomgang av saken med tanke på hva den viser av organisering og rutiner som ikke fungerer godt nok.

Ansvar: Rektor/skolens ledelse.

- Gjennomgang og evaluering av saksgang på trinn.
- Gjennomgang og evaluering av saksgang på PUG/utviklingsgruppe.
- Eventuell informasjon til andre ansatte basert på det som kommer fram i prosedyren.
- Handlingsplanen endres i henhold til nye prosedyrer dersom det avdekkes behov for dette.

Vedlegg 2

Øde øy

Navn: _____

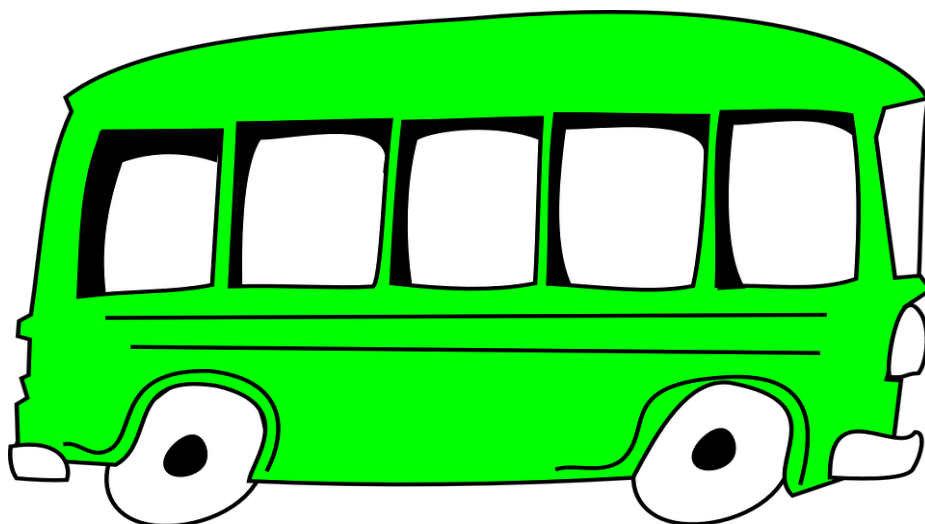
Tenk deg at klassen din var på båttur på et stort hav. Båten fikk motorstopp, og dere drev i land på en øde øy. Alt dere kan se er en lang strand og tett jungel.

- 1. Hvem hopper først i land?**
- 2. Hvem tror du ville begynt å bestemme?**
- 3. Dere skal velge en leder for klassen, hvem tror du ønsker selv å være leder, nevnen en eller to?**
- 4. Hvem ønsker du som leder?**
- 5. Noen foreslår at dere skal bygge en hytte, hvem er det?**
- 6. Hvem er det som faktisk bygger hytten?**
- 7. Dere bygger hytter. Dere skal ligge 6 elever i hver av dem, hvem ønsker du å ha i din hytte?**
- 8. Hvis det ble kjedelig om ettermiddagen. Hvem ville du helst være med? Du får tre ønsker.**
- 9. Hvis det ble skummelt om kvelden, hvem ville du hatt nær deg? Hvorfor?**
- 10. Dere finner en kurv med mat. Hvem får mest?**
- 11. Noen må lete etter ferskvann, hvem tilbyr seg å gå og lete?**
- 12. En av elevene forlater dere andre, og roter seg bort i jungelen, hvem er det?**
- 13. En av dere er svært flink til å holde humøret oppe og muntre de andre opp, hvem er det?**

Vedlegg 3

«Bussen»

– kartleggingsverktøy av vennskap/relasjoner

Observasjonsskjema:

BUSSEN

Hjelpemidler: En buss og evt bilder av elevene. Bussen skal ha 5 vindu. Eleven selv er bussjåfør.

Du ber elevene velge 4 medelever som skal være med på bussen. De kan bruke bilder.

Skriv navnene til alle elevene både loddrett og vannrett. Merk av vannrett de fire eleven som ble valgt (se eksempel)

Namn	Kari	Anne	Per	Jan	Ole	Tina	Gerd	Marcus	Kine	Jacob	Pål	Trine	Jon	Synne	Johan	Tor
Kari	X					X	X			X		X				
Anne		X				X			X	X					X	
Per			X	X				X								X
Jan			X	X							X		X			X
Ole			X		X			X						X		
Tina	X					X	X		X			X				
Gerd	X			X	X	X	X							X		X
Marcus			X		X			X							X	
Kine	X		X			X			X			X				
Jacob	X		X					X		X						
Pål				X		X					X				X	X
Trine			X					X				X		X		X
Jon				X				X					X		X	X
Synne						X		X	X			X		X	X	
Johan						X		X						X	X	X
Tor			X		X				X						X	X

